

Діти – маленькі люди

Усиновлення – це передусім механізм допомоги дітям і вже потім – спосіб реалізації повноцінної сім'ї для дорослих

Людмила ВОЛИНЕЦЬ, директор Департаменту з питань усиновлення та захисту прав дитини Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту

Чим на сьогодні для людей є міждержавне усиновлення? Коли працівники департаменту проводили опитування потенційних батьків-іноземців, то у відповідь чули: «Усиновлення – це коли немовля нас чекає». Нічого подібного! Сирітство – це така соціальна агресія, яка може вторгнутися в життя дитини і в пологовому будинку, і в 3 роки, і в підлітковому віці, тому асоціювати його з немовлятами не слід! У будь-якій країні до міждержавного усиновлення вдаються тільки тоді, коли держава з різних причин не здатна надати захист усім сиротам, забезпечити їх новою сім'єю.

Феномен міждержавного усиновлення виник на початку 1990-х, коли Україна потрапила в складне соціально-економічне становище. До 1994 року питання усиновлення іноземцями українських діточок вітчизняним законодавством узагалі не контролювалося! Ми змушені були віддавати своїх дітей за кордон, не знаючи, що на них там чекає.

За роки незалежності ситуація із законодавством поліпшилась, однак білих плям ще вистачає. Перш ніж усиновити дитину, іноземці подають пакет документів та довідок, що засвідчують їхню соціальну благополучність, неконфліктність, психічну врівноваженість. Водночас департамент уже 3 роки поспіль порушує питання про необхідність додаткової перевірки кандидатів на усиновлення. На сьогодні юридичної норми, яка дозволяла б здійснювати таку перевірку, немає.

Однією з неперодоланих проблем залишилося те, що народні депутати, на жаль, не підтримали законопроекту президента про ратифікацію Гаазької конвенції.

Я вважаю, що це трагедія для вирішення проблеми міжнародного усиновлення, і мені дуже шкода, що парламентарії не зрозуміли всієї глибини і професійності цієї конвенції і того, наскільки вона потрібна українським дітям.

Згідно з чинним законодавством, після усиновлення відповідальність за контроль перебування дитини в іноземній сім'ї несе Міністерство закордонних справ, тому що тільки це міністерство має закордонні представництва з відповідними консульськими установами. Ці установи зобов'язані

стежити за тим, чи комфортним є перебуванням дитини за кордоном. Крім того, є й інший механізм. Сімейний кодекс України зобов'язує іноземців протягом 3 років щороку, а потім раз на 3 роки подавати в консульство звіти про перебування дитини. Якщо гіпотетично звернутися до нових батьків і запитати їх про те, як живеться дитині у новій сім'ї, то 100% батьків відповіли б, що добре, тоді як думка дітей може бути зовсім іншою. І те, що фактично сам усиновитель звітує про «добрі» умови проживання дитини, нас турбує. Ми воліли б, щоб був професійний посередник, який прийшов би в сім'ю, подивився на дитину й зробив висновок, наскільки їй добре і безпечно. Такої системи контролю в Україні немає, бо ми не ратифікували Гаазьку конвенцію. А вона дала б можливість отримувати не просто звіти від батьків з-за кордону,

